

Rogozińska Arleta Magdalena, Karwowska Małgorzata, Rybicka Justyna, Klimczyk Mariusz. **Koncepcja „Społeczeństwa wychowującego” i ciągłej edukacji w realiach współczesnej szkoły = The idea of upbringing society and permanent education in modern school.** *Journal of Education, Health and Sport.* 2015;5(8):337-342. ISSN 2391-8306. DOI [10.5281/zenodo.29066](https://doi.org/10.5281/zenodo.29066)
<http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.29066>
<http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/2015%3B5%288%29%3A337-342>
<https://pbn.nauka.gov.pl/works/611806>
POL-index <https://pbn.nauka.gov.pl/polindex/browse/article/article-b5767c3d-a1f7-4d35-9a07-54606e4aa94f>
Formerly **Journal of Health Sciences.** ISSN 1429-9623 / 2300-665X. Archives 2011–2014
<http://journal.rsw.edu.pl/index.php/JHS/issue/archive>

Deklaracja.

Specyfika i zawartość merytoryczna czasopisma nie ulega zmianie.
Zgodnie z informacją MNiSW z dnia 2 czerwca 2014 r., że w roku 2014 nie będzie przeprowadzana ocena czasopism naukowych; czasopismo o zmienionym tytule otrzymuje tyle samo punktów co na wykazie czasopism naukowych z dnia 31 grudnia 2014 r.

The journal has had 5 points in Ministry of Science and Higher Education of Poland parametric evaluation. Part B item 1089. (31.12.2014).

© The Author (s) 2015;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland and Radom University in Radom, Poland
Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.
This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.
The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.
Received: 15.07.2015. Revised 21.08.2015. Accepted: 23.08.2015.

Koncepcja „Społeczeństwa wychowującego” i ciągłej edukacji w realiach współczesnej szkoły

The idea of upbringing society and permanent education in modern school

**Arleta Magdalena Rogozińska, Małgorzata Karwowska,
Justyna Rybicka, Mariusz Klimczyk**

Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland

Streszczenie

W artykule poruszono problem kształcenia ustawicznego osób dorosłych. Dokonano próby analizy porównawczej w zakresie edukacji dorosłych w celu podniesienia wykształcenia i kwalifikacji zawodowych i kształcenia ustawicznego nauczycieli. Dostrzeżono potrzebę doskonalenia warsztatu nauczyciela w szybko zmieniającym się świecie, w którym człowiek musi zmienić dotychczasowe myślenie o sobie i zbudować w sobie pokłady motywacji do ciągłej pracy nad sobą, aby być.

Słowa kluczowe: społeczeństwo wychowujące, edukacja ustawiczna.

Abstract

The article addresses the issue of lifelong learning for adults. An attempt was made a comparative analysis of adult education in order to improve educational and professional qualifications and continuing education of teachers. Workshop recognized the need to improve teacher in a rapidly changing world in which man must change the existing way of thinking about ourselves and build decks motivation in itself to continuing work on each other to be.

Keywords: politics parents, lifelong learning.

Termin „Społeczeństwo wychowujące” wprowadzony został przez F. Znanieckiego w 1928 roku. Ponadczasowe znaczenie tego terminu odnosi się do pojęcia układu jednostek, grup społecznych i instytucji oraz innych form życia zbiorowego. Formy te wywierają wpływ na kształtowanie osobowości ogółu obywateli, a przede wszystkim młodego pokolenia żyjącego w danym społeczeństwie (Szczepański, 1975; Znaniecki, 1928).

Od dłuższego czasu można zaobserwować kryzys w tym zakresie. Polega on na tym, że zmniejszają się zdolności społeczeństw, których podstawowym zadaniem jest i było do tej pory ukierunkowywanie młodych ludzi na socjalizację. Młodzież nie wkracza już tak łatwo w ustalone społecznie wzorce postępowania, nie uznaje tradycyjnych wartości. Nowe pokolenie przejawia różne formy negatywizmu, a nawet konformizmu (Skolik, 2013; Długosz, 2014, Matczak, Kozłowski, 2014, Godawa, 2013; Stankowski, 1991; Mazan, Tynecka-Makowska, 2005).

Rodzina również przeżywa kryzys tożsamościowy. Nie jest już w stanie spełnić samodzielnie zadań socjalizacyjnych a jak wiadomo „socjalizacja” to ogół działań ze strony społeczeństwa, zwłaszcza rodziny, szkoły i środowiska społecznego, zmierzających do uczynienia z jednostki istoty społecznej, ale także ogół zmian zachodzących w jednostce pod wpływem oddziaływań społecznych, umożliwiających jej stopniowe stawanie się pełnowartościowym członkiem społeczeństwa. Tak socjalizacja jak i działalność edukacyjna wykracza poza ramy rodziny i szkoły. Poza rodzicami i nauczycielami występują „inni” społeczni wychowawcy. Do tej grupy oddziaływań wychowawczych zaliczają się również środki masowego przekazu (Głazewski, 2011; Heldak, 2007; Kęsek, 2013; Migdał-Najman, Szreder, 2013; Paradysz, Paradysz, 2012; Woźniak, 1992).

Szerzej temat ten rozszerza E. Faure w Raporcie Międzynarodowej Komisji UNESCO, w której zawarto podstawowe, obywatelskie postulaty m.in.:

„Uczyć się, aby być”

Podpisując się pod tym postulatem E. Faure wyjaśnia w tymże raporcie czym jest „społeczeństwo wychowujące”. Według jego koncepcji jest to układ jednostek mających bezpośredni wpływ na proces wychowawczy. Podkreśla, iż wychowuje nie tylko szkoła, ale całe społeczeństwo. Ważne jest zatem, aby wszystkie grupy społeczne przejęły część odpowiedzialności za wychowanie obecnych i przyszłych pokoleń dzieci, młodzieży a nawet w szczególnych przypadkach osób dorosłych. Wówczas będzie to skoordynowany proces, całość, w której wszystkie działy będą strukturalnie powiązane.

Według tych założeń szkoła powinna mieć charakter otwarty. Ponadto jej zadaniem jest włączenie się w sprawy społeczności lokalnej, rodziny, gdyż więzi te przyczyniają się do kształtowania zamiłowania i szacunku do pracy.

Na podstawie tych założeń tworzono eksperymentalne „szkoły pracy produkcyjnej” oraz „szkoły środowiskowe”.

Koncepcja „całkowitego systemu oświaty” wg J. Szczepańskiego to „nie tylko system szkolny, od przedszkoli do studiów doktoranckich, ale i ogół instytucji kształcących i wychowujących obywateli, nawet tych instytucji kształcących i wychowujących obywateli, nawet tych instytucji, dla których są to tylko funkcje uboczne” w powiązaniu z podstawowymi działaniami społecznymi (Palczyński, 2007) są to:

1. Zjawiska demograficzne.
2. Makrostruktura społeczeństwa (układ klas, warstw i kategorii społecznych).
3. Zjawiska gospodarcze.
4. Życie polityczne.
5. Kultura i „kulturyzacja”.
6. Indywidualne dążenia i aspiracje każdej jednostki.

Na plan drugi wysuwa się kształcenie ustawiczne (Liwiński, Sztanderska, 2010), czyli proces ciągłego doskonalenia kwalifikacji ogólnych i zawodowych. Zasada współczesnego systemu oświaty, zgodnie z którą kształcenie trwa przez całe życie. Obejmuje ludność we wszystkich grupach wiekowych. Koncepcja spopularyzowana przez UNESCO burzy podział życia na fazy przygotowania się do życia poprzez naukę szkolną, okres pracy i okres dojrzałego uczestnictwa w życiu społecznym. Kształcenie ustawiczne obejmuje także formy indywidualnego samokształcenia (Czajkowska-Ziobrowska, Zduniak, 2009; Albin, 2013).

W tym ujęciu Edukacja „nie jest ani początkiem ani finałem (nawet na najwyższym szczeblu). Jest jedynie jednym ze składników, które może być zarówno zinstytucjonalizowane i sformalizowane, jak i poza, bądź pozaszkolne i niesformalizowane”. Prekursorami w Polsce tego nowego nurtu kształcenia byli między innymi F. Znaniecki (Socjologia wychowania 1828, 1930); J. Szczepański (Refleksje nad oświatą, 1930).

Podsumowanie

W wyniku analizy porównawczej w zakresie edukacji dorosłych w celu podniesienia wykształcenia i kwalifikacji zawodowych i kształcenia ustawicznego nauczycieli zauważono potrzebę doskonalenia warsztatu nauczyciela w szybko zmieniającym się świecie, w którym człowiek by „przetrwać” powinien zmienić dotychczasowe myślenie o sobie i stworzyć motywację do ciągłej pracy nad sobą.

Bibliografia:

1. Znaniecki F., (1928), Socjologia wychowania, T. 1, Wychowujące społeczeństwo, Książnica-Atlas Tow. Naucz. Szkół Wyższych, Warszawa.
2. Szczepański J., (1975), Rzecz o nauczycielach w wychowującym społeczeństwie socjalistycznym, Państwowy Instytut Wydawniczy.
3. Skolik S., (2013), *Od kontrkultury do konformizmu. Ewolucja relacji jednostka-internetowa wspólnota działań na przykładzie Wikipedii*, Nierówności społeczne a wzrost gospodarczy, 36, 216-227.
4. Długosz P., (2014), *Pomiędzy konformizmem a wycofaniem-analiza strategii wchodzenia w dorosłość młodzieży polskiej i ukraińskiej*, Rocznik Lubuski, 40, 2a, 121-136.
5. Matczak E., Kozłowski W., (2014), Konformizm i samokierowanie jako wartości wychowawcze rodziców, Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa.
6. Godawa P., (2013), Pokonać negatywizm i krytycyzm, Centrum Chrześcijańskie Woda Życia, Koszalin.
7. Stankowski A., (1991), Negatywizm szkolny młodzieży niedostosowanej społecznie, Uniwersytet Śląski, Katowice.
8. Mazan B., Tynecka-Makowska S., (2005), Pozytywizm i negatywizm: my i wy po stu latach, Wydawnictwo Biblioteka Mateusz Poradecki,
9. Głazewski M., (2013), *Zaburzenie procesu socjalizacji. Wykolejenie i nieprzystosowanie społeczne młodzieży w ujęciu psychologicznym, społecznym i pedagogicznym*, Rocznik Wydziału Pedagogicznego Akademii Ignatianum w Krakowie, 16, 35-60.
10. Heldak M., (2007), *Analiza wybranych zjawisk demograficznych w gminach wiejskich i miejsko-wiejskich województwa dolnośląskiego w latach 1988, 1996, 2002*, Acta Scientiarum Polonorum. Administratio Locorum, 6, 1.
11. Kęsek Z., (2013), Twórcza kontynuacja?, Środowisko Mieszkaniowe, 11, 209-213.
12. Migdał-Najman K., Szreder M., (2013), *Nowe trendy demograficzne a zmiany w konsumpcji w Polsce*, Marketing i Rynek, 20 (11), 2-8.

13. Paradysz J., Paradysz K., (2012), *Rozwój demograficzny wsi: trendy i perspektywy (1950-2030)*, *Metody Ilościowe w Badaniach Ekonomicznych*, 13 (1), 167-183.
14. Woźniak M. G., (1992), *Problemy stabilizacji w gospodarce: uwarunkowania systemowe*, *Zeszyty Naukowe Akademii Ekonomicznej w Krakowie, Seria specjalna, Monografie*, 104, 1-195.
15. Paleczny T., (2007), *Interpersonalne stosunki międzykulturowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków.
16. Liwiński J., Sztanderska U., (2010), *Kształcenie ustawiczne. Zarządzanie wiekiem w przedsiębiorstwie*, Uniwersytet Warszawski, Warszawa.
17. Czajkowska-Ziobrowska D., Zduniak A. (red.), (2009), *Edukacja a społeczeństwo-teoretyczne konteksty relacji zmiany społecznej i oświatowej. Edukacyjne zagrożenia i wyzwania młodego pokolenia. Edukacja XXI wieku*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa.
18. Albin J., (2013), *Kształcenie tłumaczy a samokształcenie, czyli o poszukiwaniu metod wykonywania w dydaktyce doświadczeń zawodowych tłumaczy*, *Między Oryginałem a Przekładem*, 19-20, 45-64.
19. *Socjologia wychowania* (Tom I Warszawa 1928, Tom II Warszawa 1930).
20. Szczepański J., (1973), Warszawa : Państwowy Instytut Wydawniczy.